

Studio ThinkingHand: “Naturen er vild, kaotisk og queer”

Interview 5 sep 2021 Af [Trine Rytter Andersen](#)

Studio ThinkingHand: *Landscape Portrait (close up)*. Foto: Studio ThinkingHand.

Queering findes i naturen. Svampe og mikroorganismer afslører det, og deres adfærd og kønsliv kan hjælpe os med at forstå naturen på ny og inspirere os til at se en mere vild og regenerativ økologisk fremtid for os. Vi har talt med Studio ThinkingHand alias Mikkel Dahlin Bojesen og Rhoda Ting om deres kunstpraksis, der forudsætter evnen til at lytte til 'de andres' stemmer.

Dette er en optimistisk historie om svampes mirakuløse egenskaber og deres anvendelse i en ikke fjern fremtid. Som indledende appetitvækker får du her en smagsprøve på, hvad kunstnerne Mikkel Dahlin Bojesen og Rhoda Ting, som tilsammen udgør Studio ThinkingHand, kan og vil med deres kunst:

Under friluftsudstillingen Floating Art på Vejle Fjord i 2018 kunne besøgende betragte en månelignende, organisk tingest flydende på en specialdesignet platform. Værket *Mycelium Måne* etablerede et

møde mellem to forskellige økosystemer: det marine og en skulpturel levende organisme af mycelium og svampe.

Den levende, planteagtige måneskulptur bestod af 12 svampearter plantet på en base af østerssvampemycelium dyrket på hampedug. Skulpturen flød på havet på en platform skabt af paneler og 'mursten' lavet af hjemmedyrket reishi -og østerssvampe.

Studio ThinkingHand: *Mycelium Moon*. Foto: Studio ThinkingHand.

Med henvisninger til den såkaldte 'Deep Ecology', hydro-feminisme og ideer om sammenvævning af bevidsthed og stof, sammenføjede værket havvand og svampe som ligeværdige 'kloge skabninger' i hver deres egen ret, og med evnen til at demonstrere styrke gennem skrøbelighed og forbundethed i en dynamisk økologisk cyklus.

Mycelium Måne illustrerer på smukkeste vis den alternative, kreative og kunstneriske forskning, som lige nu udfordrer den antropocentrisk industrielle produktions problematiske status quo ved at tilvejebringe forskningsresultater, der peger i retning af organisk design og ægte økologisk bæredygtighed.

Et uortodokst laboratorium

Studio ThinkingHand har i nogle år holdt til på Filmstationen i Værløse. Her udfolder de deres researchbaserede kunstpraxis og opretholder et uortodokst laboratorium, hvori de dyrker gigantiske kombuchasvampe og eksperimenterer med mikroorganismer i petriskåle og reagensglas.

Deres arbejde trækker på filosofi, scifi-litteratur, naturvidenskab og kunsthistorie. Deres fokus retter sig imod den idé, at vi behøver en helt anderledes tilgang til verden, hvis vi skal skabe billeder af fremtiden. Vi har brug for nye fikspunkter i en antropocæn tid, hvor alt det, vi længe har taget for givet, er under pres.

En fri sanselig forskning

Jeg møder Mikkel og Rhoda på zoom efter et besøg hos dem i Værløse i efteråret 2020. Vi har siden talt sammen en enkelt gang, hvor vi drøftede en række emner, som leder op til denne artikels indhold.

Rhoda Ting og Mikkel Dahlin Bojesen udgør tilsammen Studio ThinkingHand. Foto: Studio ThinkingHand.

Mikkel og Rhoda er så vant til at stå sammen i studiet og på scenen, at deres svar bølger frem og tilbage imellem dem, så den ene ofte afslutter den andens sætninger. På så mange måder inkarnerer de gennem deres optræden deres egne idealer om sammenvævning af intelligenser, fysiske rum, materialer og ressourcer.

Fortæl lidt om, hvad I er optaget af her midt i klimaforandringernes og økokrisens tid?

Mikkel Dahlin Bojesen: “Når vi bliver præsenteret for den dystopiske fremtid – tidligere atomkrigen og nu økokrisen – bliver mennesket med ét så problematisk i fremtidsbilledet, at vi ligesom slet ikke kan tænke menneskeheden ind i billedet længere. Derfor tyer vi tilsyneladende automatisk til en forestilling om, at svaret på krisen må være at genetablere fortidens storhed – så i stedet for at gå fremad, går vi tilbage”.

“I vores perspektiv handler det om at gå ind i en samtale om en radikal anden fremtid. Hvordan kan vi på samme tid være årsag og

løsning. Vi forsøger gennem vores praksis, at imødekomme behovet for at skabe nye erfaringer og mulighedsrum, som kan bane vejen for nye løsningsmodeller, der ikke hænger fast i fortidens fortællinger.

Vi ønsker at inspirere til den vision, at vi som menneskeheden kan træde værdigt ind i fremtiden. Derfor forsøger vi hele tiden at teste fremtiden i samtiden ved at bruge kunsten som forskningsrum – som en fri sanselig forskning”.

Rhoda Ting (med et stort glimt i øjet): “Vi formulerer nye spørgsmål som for eksempel: kunne vi forestille os en fremtid, hvor vi interagerer med svampenetværk, skaber ting, som var lavet af levende komposterbare materialer – eksempelvis robotter lavet af kombucha”?

Studio ThinkingHands atelier er som et uortodokst videnskabeligt laboratorium. Foto: Studio ThinkingHand.

Elefanthjerne med mug på indersiden

Studio ThinkingHands atelier ligner mellemting mellem en kunstudstilling og et videnskabeligt laboratorium. Der hænger værker på væggene og rummet er indrettet på at dyrke svampe i alle størrelser.

Fra Novozymes har Studio ThinkingHand fået nogle svampe, som de dyrker i petriskåle som flydende kulturer i reagensglas. Nogle ligner orme og andre edderkopper, de har flotte hyfer – kunstnerne synes, at de er spændende og smukke.

I studiet lærer de svampene at kende både som biologiske arter og som materialer. Aktuelt er duoen i gang med at forberede en udstilling på Sorø Kunstmuseum, og til den lejlighed har de fået blæst en række hjerner i glas, for eksempel en delfin- og en elefanthjerne. Nu dyrker de svampe inden i dem i et forsøg på at skabe et værk, der taler om, hvad intelligens egentlig er for en størrelse. Rhoda viser mig en elefanthjerne i klart glas med flotte mugkulturer i et fint mønster på indersiden.

Hvorfor er svampene så centrale i jeres arbejde?

Rhoda Ting: "Svampene er helt centrale. Vi tænker meget i overensstemmelse med den britiske biolog Merlin Sheldrakes forskning, der undersøger, hvordan svampene skaber vores verden, vores sind og former vores fremtid.

Gennem vores samtaler med forskere har vi lært, at man inden for videnskaben kun indgående beskæftiger sig med ca. 50 svampearter. Det er jo kun en brøkdel af alle de svampe, som findes eller som vil opstå. Overfor arter der endnu ikke er undersøgt videnskabeligt står forskerne helt på bar bund.

Det synes vi er underligt og spændende. I vores laboratorium foregår en art grundforskning, som er langt mere vild og uforudsigelig end i et videnskabeligt set-up. Den frihed har vi, fordi vi ikke skal levere reproducerbare resultater indenfor en gængs naturvidenskabelig ramme, men bevæger os i kunstens verden".

Studio ThinkingHand: *Mycogenesis*. Foto: Studio ThinkingHand.

“Vi arbejder også fortsat med at dyrke de her store kombuchasvampe, som består gær, bakterier, sukker og te. Lige nu tørrer vi nogle af dem. De har en transparent gyldne farve, som vi eksperimenterer med ved hjælp af forskellige tesorter og mængden af sukker. Bakterierne ses som mørke kolonier under kombuchamembranen, der består af cellulose. Når de tørres, kan de blive meget mørke og kødagtige. De kan også 'lime' sig sammen i kraft af deres egen materialitet. Vi undersøger disse egenskaber og finder på den måde ud af, hvad de kan æstetisk og fænomenologisk.

Vi har lige lavet en fotoserie af kombuchasvampe i deres helt tidlige stadie. Her kan man tydeligt se, hvordan gærcellerne og bakterierne former membranen, og de er flotte illustrationer af hvordan de to mødes og interagerer med hinanden”.

At male male' med svampe

Mikkel Dahlin Bojesen: “I andre værker arbejder vi med hyfers smukke strukturer, og her har vi forsøgt at 'male' med forskellige svampesorter indsat bag glas i et almindeligt kvadratisk

billedformat.

Det interessante her er, at vi har lært at visse svampe kan overleve med eller uden ilt. Her har vi måske skabt en form for anaerob livsform inde bag glasset, hvem ved?

Vi kan godt lide at tænke på det som en slags 'time capsule' og lege med den tanke, at disse svampe måske kan overleve at blive omplantet til en anden økologi engang i fremtiden.

Det er spændende at tænke på svampene fra et evolutionært perspektiv, for i deres verden går det ret hurtigt. Og det er svampene, som skal genopbygge naturen. Svampene er grundstene i evolutionen, og de kan ændre sig utroligt hurtigt, selvom vi taler om en tidshorisont på millioner af år, hvis vi har destabiliseret jordens nuværende økosystem. Svampenes egenskaber sikrer så meget diversitet, og de udvikler sig ikke lineært. Det er utroligt inspirerende! Svampene viser os, at virkeligheden er langt mere flydende og fleksibel, end vi mennesker kan begribe, det forekommer derfor så dumt, at vi hele tiden forsøger at presse naturen ind i alt for snævre forståelsesrammer”.

Kan I sige lidt mere om, hvordan svampene påvirker jeres tænkning?

Mikkel Dahlin Bojesen: “Det sjove er, at nogle svampe kun kan reproducere sig ved mellemkomsten af en fremmed art, hvilket peger på, hvordan svampe altid er rettet imod diversitet og ikke eksklusivitet. Det er selve hemmeligheden bag deres uovertrufne evne til at overleve: de er konstant på udkig efter diversitet. Svampe reproducerer, når de laver svampelegemer over jorden. Nedenunder lever hyfer og mycelium, der på sin vis kan have tusinde forskellige køn. Svampene repræsenterer på mange måder en ny ideologi og en ny rettesnor for tænkningens muligheder.

Naturen er så vidunderligt indrettet på kryds og tværs af arter og sammenhænge, at det vestlige kulturs reducerede og stringente blik på særlige forståelser af køn, seksualitet, klasse, krop og magt virker direkte fattig.

I naturen er alting naturligt, og alting er normalt – ellers ville det jo ikke være der. Naturen er så queer, og det kan vi som samfund og som art lære meget af”.

Studio
ThinkingHand
Porosity.
Foto: Foto:
Studio
ThinkingHand

Studio ThinkingHand: *Porosity.* Foto: Foto: Studio ThinkingHand.

Rhoda Ting: “Ja! Vi vil simpelthen aldrig overleve som art, hvis vi ønsker at opretholde ideen om biologisk renhed, eksklusivitet eller adskillelse i det hele taget. Det er også derfor, vi er kritiske overfor

den grønne tankegang, når den er i tjeneste hos udtjente logikker og har en ideologisk overbygning, som er overfokuseret på naturen som noget rent og uspoleret.

Den jomfruelige uanfægtelige natur findes ikke, og ideen den omsorgsfulde moderlige natur i balance er en kulturel heteronormativ forestilling. Alt omkring os er samskabt i relation til andre ting, og vi er en del af det – samskabt og samskabende.

Derfor kan vi godt lide at snakke med biologer og naturvidenskabsfolk, der ikke tillader naturen at blive politisk eller ideologisk. Biologi er biologi og svampe er svampe, der gør det, de gør. Det er os mennesker, som konstant politiserer det hele”.

Studio ThinkingHand: *Mycogenesis*. Foto: Studio ThinkingHand.

Mikkel Dahlin Bojesen: “Netop, og i forhold til det moralske, så kommer vi hele tiden til at gentage doktrinen ‘du må ikke!’: ‘Du må ikke bruge plastik’, ‘du må ikke flyve’. Og det ryger desværre ind i den stigende polarisering, der er i gang imellem mennesker lige nu. Vi må forsøge at holde samtalen åben og skabe billeder af fremtiden, som er attraktive og interessante for alle arter.”

Rhoda Ting: “Vi skal udstille i en privat skov om ikke så længe, og den udstilling kommer til at handle om, at vi ser den private skov som et udtryk for, hvordan den antropocentriske tanke gennemsyrrer hele vores fortælling om landbrug og skovdrift.

Det er helt vildt, hvordan den nationalromantiske ide er vokset videre med industrialiseringen af dansk landbrug. Vi forsøger at skabe en ny fortælling, som handler om, at vi i fremtiden ikke behøver at opretholde den gældende ide om, at byen og landet er adskilte, og at vi har så mange åbne landarealer, for det hele er efterhånden industri”.

Hvad ser I, når I kigger på landbrugsdanmark?

Rhoda Ting: “Vi ser danskernes romantiske forhold til en natur, som efterhånden er så gennem-industrialiseret, og hvor der næsten ikke findes egentlig vild natur længere. Det land, vi opdyrker, er hverken

for andre arter eller for andre mennesker. Det tilhører udelukkende den landmand, som driver arealerne.

Mikkel Dahlin Bojesen: "I den nuværende tilstand fastholder vi krampagtigt den tabsfortælling, at fremskridtet sker på bekostning af alt det, der har værdi. Det er ikke produktivt og slet ikke nu, hvor verden kræver nye handlinger og nye løsninger på alt. For eksempel er det paradoksalt at opleve, hvordan konventionelle landmænd og økologer polariseres mere og mere, selvom de burde være på samme side.

Vi har længe gjort for meget med de forkerte målsætninger. Nu er det tid at lære at være til på måder, hvor vi bringer os selv i spil på en mere nænsom facon. Det handler om at hengive sig til en mere intim sameksistens med naturen for igen at blive en indlejret og medskabende del af den vilde, queerende biodiversitet, som vores svampe er eksponenter for".

Studio ThinkingHand: *Tide*. Foto: Idoart agency.

Studio ThinkingHand: *Tide*. Foto: Studio ThinkingHand.

Rhoda Ting: “Vi forsøger at clashe begreberne lidt, for vi arbejder faktisk også industrielt i vores laboratorium, men det er bare nogle anderledes spørgsmål, vi stiller for at opnå nogle nye resultater. Spørgsmålet må være, om vi kan have industri på helt andre betingelser og med helt andre formål end dem vi ser i dag?”

Vi er ikke interesserede i kun at være en form for bæredygtig kunstvirksomhed. Vi er optagede af at skabe samtaler og møder, som kan ændre på den måde, vi opfører os på – og på de perspektiver vi anskuer fremtiden med. Der er erkendelse i alle disse møder mellem det syntetiske og det organiske. Vi laver ikke ‘økokunst’ som sådan, men vi tager udgangspunkt i selve livet i bredeste forstand og vores nysgerrighed har rod i tilværelsen her på planeten.

Vi ønsker ikke at ophæve menneskenes rolle i verden, vi er mere nysgerrige på, hvordan vi i fremtiden kan påvirke naturen på helt anderledes og mere regenerative faconer.

Som art har vi enorm magt, hvorfor ikke bruge den med større kreativitet, omsorg og nysgerrighed?”

Kaster jeres arbejde mere lys og optimisme ind i jeres egen verden?

Mikkel Dahlin Bojesen: “Ja, det er eksempelvis en beroligende tanke, at svampene er lige så meget manifestationer af livet, som vi er. Det er også interessant at opdage, at den herskende tanke om, at al udvikling er rettet imod større kompleksitet, modsiges af fund i naturen.

For eksempel det faktum, at en søpølse – når den har nået sit ultimative stadie – æder sin egen hjerne, fordi der ikke længere er brug for den. Det er et tankevækkende eksempel på, at naturen også kan bevæge sig henimod mindre kompleksitet. Det betyder også, at der findes evolutionære blindgyder, og at evolution ikke kan beskrives som et træ med rødder, stamme og krone, som det træ, man foretrækker at benytte som metafor i den darwinistiske evolutionslære”.

Studio ThinkingHand: *Entangled encounters*. Foto: David Stjernholm.

Mikkel Dahlin Bojesen: “Vi vil så gerne gøre op med den lineære og hierarkiske evolutionslære. I vores optik giver det mere mening at se den som en vild muterende størrelse, der knopskyder og spreder sig i mange retninger. Aristoteles beskrev det med sin *Scala Natura*, som en stige med rangordninger og hierarki. Vi oplever, at det i langt højere grad er brugbart at betragte evolutionen som et vildt og uforudsigeligt rhizom – ja faktisk som et internet!

Træet som metafor for den gode moderlige natur er lumsk og forførende, da den skjuler den sandhed, at naturen ikke kun er moderlig. I virkeligheden er det entropiens lov, der hersker i naturen, og dens betingelser for at virke og skabe ægte diversitet må vi ikke ødelægge med forsimplede ideer om naturen. Naturen er blomstrende, barbarisk og kaotisk, og i kristendommen forsøger vi at nedtone dette faktum gennem metaforen om livets træ, som billede på en statisk rolig og afbalanceret natur.

Rhoda Ting: “Filosoffen Timothy Morton er en inspirationskilde for os i forhold til få et andet syn på naturen, som ikke kun er organisk, biologisk og materielt. Det er væsentligt også opdage og værdsætte nogle af de synteser, som opstår hele tiden. Opdagelsen af at ting, der ikke umiddelbart passer sammen, kan forenes. Det er i virkeligheden der, kunsten kommer ind i billedet. Det er det, vi hele tiden leder efter i vores kunstpraksis”.

TEMA: Kunsten i samfundet – samfundet i kunsten

Kunsten er ikke en øde ø! I denne temaserie undersøger vi kunstens mangesidede favntag med omverdenen og dens muligheder for at virke kritisk og forandringskabende i samfundet.

TEMA: Kunsten i samfundet – samfundet i kunsten

Kunsten er ikke en øde ø! I denne temaserie undersøger vi kunstens mangesidede favntag med omverdenen og dens muligheder for at virke kritisk og forandringskabende i samfundet.

kunsten.nu er din bedste kilde til viden om samtidskunsten i Danmark. Vi debatterer og informerer på tværs af genrer og landsdele så du altid er opdateret om den aktuelle kunst.

Støttet af Statens Kunstfond

STATENS KUNSTFOND